

INNOWACJA PEDAGOGICZNA

Tytuł innowacji: „W kolorowym ogrodzie zmysłów – odkrywamy siebie”.

Autor: mgr Anna Auształ- Nauczyciel

Czas trwania innowacji: cały rok szkolny 2025/2026

Działania innowacyjne dedykowane są uczniom z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, umiarkowanym, głębokim.

Proponowana innowacja jest następstwem obserwacji potrzeb uczniów oraz uwarunkowań ich specyficznego przebiegającego rozwoju. Doświadczanie przez uczniów zaburzenia w odbiorze, przetwarzaniu i integrowaniu bodźców zmysłowych, utrudniające funkcjonowanie w środowisku szkolnym i społecznym można złagodzić poprzez zaspokojenie potrzeby wielozmysłowej stymulacji i dostarczenie bogatych doświadczeń polisensorycznych.

Oprócz obserwacji dzieci, inspiracją do opracowania innowacji stała się również analiza literatury, która wskazuje, iż atrakcyjne i różnorodne bodźce zmysłowe angażują wszystkich uczniów w proces edukacyjno-terapeutyczny, co pozwala na łatwiejsze przyswajanie treści, podejmowanie nowych aktywności. Poprzez odpowiednie oddziaływania zmysłowe można wspierać rozwój umiejętności komunikacyjnych, samoregulacji emocjonalnej.

Novum takiego opracowania polega na zmianie perspektywy – z tradycyjnego modelu edukacji opartego na treściach dydaktycznych na model, w którym stymulacja i integracja zmysłowa stają się kluczem do rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego ucznia.

Nowatorstwo opracowanej innowacji pedagogicznej polega na wprowadzeniu do procesu edukacyjno-terapeutycznego kompleksowych oddziaływań zmysłowych, które stanowią fundament rozwoju ucznia z niepełnosprawnością intelektualną. Novum innowacji wyraża się w traktowaniu stymulacji polisensorycznej nie jako dodatkowej formy terapii, lecz jako integralnej części procesu kształcenia, wychowania. Działania te pozwalają na pełną indywidualizację pracy – dostosowanie rodzaju, intensywności bodźców do specyficznego profilu sensorycznego każdego dziecka.

Innowacyjność przejawia się także w wykorzystaniu nowoczesnych narzędzi i metod, takich jak Sala Doświadczania Świata, elementy terapii integracji sensorycznej, dywanu magnetycznego czy multimedialne programy edukacyjne, które aktywizują ucznia wielozmysłowo i sprzyjają jego samodzielności. Nowatorskie jest również podejście do

organizacji zajęć – stawia się nacisk na wspólne doświadczanie, eksperymentowanie i przeżywanie bodźców, a nie tylko na tradycyjne przekazywanie treści.

Cel główny:

- wspieranie wszechstronnego rozwoju dzieci z niepełnosprawnością intelektualną poprzez zastosowanie oddziaływań polisensorycznych, które umożliwiają pełniejsze uczestnictwo w procesie edukacyjno-terapeutycznym.

Cele szczegółowe:

- Stymulowanie i rozwijanie zmysłów w celu poprawy funkcjonowania poznawczego, emocjonalnego i społecznego ucznia.
- Umożliwienie indywidualizacji procesu edukacyjnego poprzez dostosowanie rodzaju i natężenia bodźców sensorycznych do potrzeb dziecka.
- Kształtowanie umiejętności samoregulacji emocjonalnej oraz redukcja napięć i stanów lękowych.
- Wzmacnianie motywacji do działania oraz rozwijanie ciekawości poznawczej.
- Rozwijanie kompetencji komunikacyjnych i społecznych poprzez wspólne doświadczanie bodźców.
- Tworzenie warunków do budowania poczucia bezpieczeństwa, relaksu i pozytywnego nastawienia do nauki.
- Wzbogacenie oferty edukacyjno-terapeutycznej szkoły o nowoczesne formy pracy.

Opis działań innowacyjnych:

„Kolory emocji” – plastyczna mapa uczuć. Rozwijanie świadomości emocjonalnej

i umiejętności ich wyrażania. Uczniowie tworzą prace plastyczne (malowanie, wyklejanie, rysowanie) na podstawie emocji – np. „Jak wygląda złość?”, „Jakie kolory ma radość?”. Każda emocja to inna technika i kolorystyka. Prace można połączyć w „mapę emocji” klasową.

„Dotknij sztuki” – multisensoryczne działania plastyczne. Rozwój integracji sensorycznej

i motoryki małej. Tworzenie obrazów z materiałów o różnych fakturach (piasek, tkaniny, wata, plastelina, kora, folia bąbelkowa itp.). Prace są omawiane poprzez dotyk i emocje, a także wystawiane jako „galeria dotykowa”.

„Plastyczne opowieści” – obraz jako sposób komunikacji. Rozwijanie umiejętności komunikacyjnych i narracyjnych. Uczniowie tworzą cykl ilustracji do znanych lub tworzonych wspólnie opowieści (np. bajek terapeutycznych). Mogą to być kolaże, malunki, grafiki. Nauczyciel pomaga uczniom łączyć obraz z prostym przekazem ustnym lub gestem.

„Arteterapia z naturą” – ekoplastyczne działania w plenerze. Uspokojenie emocji, koncentracja, praca zespołowa. Zajęcia plastyczne na świeżym powietrzu, wykorzystujące materiały naturalne (liście, kamienie, kwiaty, gałązki) do tworzenia obrazów, mandali czy instalacji. Mogą to być też prace sezonowe – np. z jesiennych liści.

„Zmaluj dźwięk” – synestezja w działaniach plastycznych. Pobudzanie wyobraźni, koordynacja zmysłów, ekspresja twórcza. Dzieci malują obrazy inspirowane słuchanymi dźwiękami (muzyka, odgłosy natury, instrumenty). Zadaniem jest wyrażenie tego, co „słyszą” za pomocą kolorów i ruchu pędzla lub rąk.

Sensoplastyka – wykorzystanie naturalnych materiałów (kisiel, mąka, galaretka, barwniki spożywcze, ryż, kasza, piasek kinetyczny), które dzieci mogą dotykać, rozgniatać, rozcierać, smakować i wąchać.

Obrazy fakturowe – tworzenie kompozycji z różnych materiałów: filc, piórka, wata, folia aluminiowa, kora, guziki, szyszki, liście, tkaniny. Uczniowie poznają je dotykiem.

Malowanie dłońmi – malowanie bez użycia narzędzi. Możliwość eksperymentowania ruchem, kolorem i fakturą.

Muzyczno-plastyczne stymulacje – połączenie dźwięków (muzyka relaksacyjna, instrumenty, dzwonki) z tworzeniem sztuki.

Aromatyczne obrazy – wykorzystywanie zapachowych materiałów (lawenda, goździki, cytrusy) w farbách i masach plastycznych.

Oczekiwane efekty innowacji

- zwiększenie aktywności poznawczej i koncentracji uwagi uczniów,
- poprawa w zakresie regulacji emocji i zachowania,

- rozwój umiejętności komunikacyjnych oraz większa otwartość na kontakt społeczny,
- wzrost samodzielności i lepsze radzenie sobie w sytuacjach życia codziennego,
- wzmocnienie poczucia sprawczości i wiary we własne możliwości,
- obniżenie poziomu lęku i napięcia, zwiększenie poczucia bezpieczeństwa,
- wzrost zaangażowania i motywacji uczniów w proces edukacyjny,
- podniesienie jakości i atrakcyjności pracy dydaktyczno-terapeutycznej

Ewaluacja:

- Dokumentacja fotograficzna prac
- Prezentacja działań na forum szkoły: (wystawa, pokaz , strona internetowa szkoły).

